

nummer 2

A⁺KWARTIER BERICHTENBOEK

< voorjaar 2018 >

15 mei 2018

Bij deze berichten ...

“Nu de beweging er is, voel ik me verantwoordelijk om bij te dragen. De verbinding met mijn eigen buurt is mij veel waard. Ik wil dan ook graag actief betrokken zijn bij mijn eigen leefomgeving.”

Beter en sterker kan het bijna niet. Nu de verandering in het A+kwartier stap voor stap zichtbaar wordt en de trots van bewoner en ondernemer op hun eigen buurt weer voelbaar wordt, zien we passief meedoen veranderen in actieve betrokkenheid. De zin in om het echt fijn te hebben in je eigen buurt is er weer.

In Berichtenboek 2 gaan we, naast een beknopte weergave van de veranderingen, op zoek naar het andere geluid. We doen dit door zowel bewoners, eigenaren als ondernemers die op een of andere manier betrokken zijn bij het A+kwartier, maar nog niet actief, te vragen naar hun bijdrage. Naar wat goed gaat en ook wat beter kan en moet.

Door de gesprekken ontdekten we dat er, tussen 2016 en 2018 weliswaar al veel veranderd is, maar ook dat er nog veel gebeuren moet en kan. We zien

dat sommige eigenaren het nieuwe A+kwartier verwelkomen en voortvarend aan de slag gaan. We zien dat anderen de bekende kat uit de boom kijken.

En we zien dat een enkele eigenaar grote moeite heeft om onbekend terrein te bewandelen. Inspelen op de veranderende tijden vergt soms meer tijd. Tegelijk is het goed, twee jaar na het vaststellen, ons af te vragen of de toekomstvisie nog actueel genoeg is cq bijgesteld moet worden.

Een woord van dankbaarheid is op deze plaats meer dan gerechtvaardigd. Keer op keer blijkt dat blijvend actief inzetten, met enthousiasme en betrokkenheid van bewoners en ondernemers, de bindende factor van de verandering is. Een buurt transformeren van een met camera's beveiligd stadsdeel naar een plek waar je fijn, leuk en prettig kan leven vergt meer dan wat bouwkundige ingrepen: langzaam verkleuren de straten naar leefstraten.

We gaan door met het uitvoeren van de agenda. We zullen hierbij dankbaar de nieuwe input inbrengen.

Esther Klaver en Roeland van der Schaaf

voorzitter buurtvereniging A-kwartier en wethouder Stadsontwikkeling

Luchtfoto A+kwartier en directe omgeving

A+kwartier.

De Toekomstvisie A+kwartier richt zich op het noord westelijke deel van de binnenstad van Groningen: van de Noorderhaven en Lopende Diep tot aan de Vismarkt en de Brugstraat. Van de Hoge der A tot aan de Oude Boteringestraat, uitgezonderd het gebied wat ligt tussen Zwanestraat, Stoeldraaijerstraat, Vismarkt en Guldenstraat.

De visie is vastgesteld door de Groningse gemeenteraad in haar raadsvergadering van 24 februari 2016.

Auteurs:
Thijs Klompmaker
ir Remko Veenstra bns

Concept, creatie en opmaak:
Urban Opportunities, Den Haag

Support derden:
Belangeloos heeft Hans Jorna (Groningen) meegewerkt aan de tot standkoming van twee interviews, waarvoor onze dank.

Copyrights @ mei 2018

Dit boekwerk is gemaakt in opdracht van de Gemeente Groningen. Hoewel dit boek met veel zorg is samengesteld aanvaarden de auteurs noch uitgever enige aansprakelijkheid voor schade ontstaan door eventuele fouten en/of onvolkomenheden. Gebruik van kaartmateriaal en/of gegevens uit deze publicatie is alleen toegestaan met bronvermelding.

Bronvermelding bij de tekst.

Auteurs en kopierechten foto's:

pagina 1 (Hoge der A): Bert Kaufmann - Groningen
pagina 1 (onder), 36 en 37: Remko Veenstra - Hilversum
pagina 2: Han Santing - Groningen
pagina 14, 18, 31 en 32: niet bekend
Van de overige in deze publicatie opgenomen foto's staat de auteur vermeld bij de foto.

Eigenaarschap 'triple A'

Nu de economie van de stad terrein wint, lijken de koopjesjagers van heinde en verre naar het centrum van Groningen te komen. Kijken of ze een klapper kunnen maken. Toch komen ze niet altijd van buiten, ook in de stad zijn er beleggers die meer met hun portemonnee hebben dan met de stad. Deze mensen komen hun slag slaan, willen snel winst maken. Het zijn 'nemers' of beter, ze brengen de stad niets. Het A+kwartier kent ze helaas ook: eigen belang voorop. Eigenlijk is het een beetje zielige soort, alsof je leeft om jezelf te verrijken.

De stad Groningen zou de stad niet zijn als dit altijd al zo zou geweest zijn. Het A+kwartier kent gelukkig vele fraaie panden, met een grootse kwalitatieve uitstraling. In alle straten zijn er wel panden te zien die zich 'tonen'. Met aandacht en veel gevoel voor kwaliteit en schoonheid gemaakt.

Niet elke tijd verbetert de bestaande situatie. Een voorbeeld daarvan is het Harmonie-complex van de Rijksuniversiteit. Dit is niet alleen een groot en fors gebouw, het is zeldzaam lelijk. Het is moeilijk voor te stellen dat dit ooit de goedkeuring van de welstandscommissie gekregen heeft. Nu is dit relatief jonge gebouw een steen des aanstoots. Wat zou het mooi zijn wanneer deze situatie zou veranderen. Het zou de Rijksuniversiteit sieren wanneer ze hierover na zou denken, meer focus zou hebben op hun fysieke betekenis in de stad, te beginnen in het A+kwartier. In plaats van op zoek te gaan naar nog meer buitenlandse studenten of dependances in het verre oosten. Meer actief betrokken zijn bij je roots. Al was het maar om te voorkomen dat je anders een beetje gaat lijken op die ietwat zielige -in zichzelf gekeerde- soort, het soort waar het A+kwartier niets mee heeft.

C.E.F.M. de Koning - van Kooten

A+kwartier Berichtenboek stand van zaken voorjaar 2018 nr 2

Gasthuizen

Goed voorbeeld geven - G. Visser 12

Turftorenstraat / Ellebogenbuurt

Straat als domein - M. Spaltman 22

Stegen verbinden - L. Paauwe 31

Meer sfeer met terras - M. Schooljan 32

Draagvlak doe je niet even - A. Ensing 34

Vishoek

Ambacht aan huis - A. Borchert 16

Kunst 18

Visserstraat - De Laan

De straat is van jou - M. Lubbers 6

Herinrichting 21

Uurwerkerplein

Kwaliteitsdenken - W. van Smeden 26

Lange termijn

Eigenaarschap triple A - dKvK 4

Actief betrokken zijn bij eigen omgeving 5

Aansluiten bij wat leeft - P. Mulder 9

Voortgang

Herinrichting Visserstraat- De Laan 21

Actief met de fiets / Leefstraten 37

Bouwplannen 38

Deelnemen

Ineens is het weer vanzelfsprekend, even je eigen 'Groningse stoep' vegen. Zonder dat je het door hebt je hiervoor verantwoordelijk voelen. Decennia lang is dit weggeweest.

Veel bewoners en ondernemers vinden de nieuwe straat inrichting geweldig. Het is niet alleen lof wat er gegeven wordt. Sommigen moeten wennen aan de rust in de straat. Vroeger gebeurde er altijd wel wat, nu moet je zelf de levendigheid 'vorm' geven. De nieuwe inrichting maakt het ook mogelijk dat er soms een auto onverantwoord hard doorheen rijdt. Dat blijkt vooral in de Muurstraat te gebeuren. Dit is niet wat we willen. Dit moet beter.

We zijn er dan ook nog niet. De straat moet nog worden aangekleed. Met bankjes, hekwerken, lampen aan de gevels, gevelstenen, luifels, enzovoort. Ook dat is deelnemen, dat is actief je inspannen, zodat je leefomgeving jouw eigen leefomgeving wordt.

Hoekstraat na de herinrichting - foto R. Veenstra

Mathilde Lubbers - foto R. Veenstra

De straat is van jou

Op haar werkadres in de Visserstraat spreken we met Mathilde Lubbers van Noordelings Communicatie. In juni 2008 richtte zij dit bedrijf op. Inmiddels is het getransformeerd tot een collectief van zelfstandige communicatieprofessionals in hartje stad Groningen. In de Visserstraat werkt ze samen met merknamen-bedenker Veams, grafisch ontwerp Studio Spijker en Kiek, het bureau van Tijmen Hordijk..

Haar drijfveren: vanuit communicatie meewerken aan leefbare buurten en wijken. Met ruim 20 jaar ervaring in het communicatie- en marketingvak op zak. Samen focussen op resultaat. Haar expertise is het brede speelveld rondom wonen en participatie. We kennen Mathilde door haar rol als gespreksleider bij de presentatie van de toekomstvisie begin 2016.

Mathilde woont in Haren, fietst altijd naar haar werk. Ze werkt graag in het hart van de binnenstad. De Visserstraat is ontzettend levendig, een doorgaande route. En om de hoek, is de Oude Kijk in t Jat handig voor lunch en koffie. Klanten vinden het een uitje. Wanneer we het hebben over wat in de straat beter kan komen we al snel op de bedrijvigheid.

Zie je ontwikkelingen? Mathilde is optimistisch. Ze verwacht dat na de herinrichting het toe-eigenen van het stukje voor je pand wel in zwang komt. Door geveltuinjes, maar ook door bankjes. Bedrijven zijn daar nog niet zo mee bezig. “Communicatie over dat je iets op je stoep mag zetten!” tipt ze. “Breng het boekje ‘samen A-kwaliteit maken’ weer onder de aandacht! Vergeet niet dat ‘De straat is van jou’, nog niet onder mensen in het noorden leeft. Dat moet groeien.” Bij mooi weer opstarten? Wie begint?

Het imago van het A+kwartier is volgens Mathilde nog niet genoeg gekanteld. Te weinig zichtbaar en daardoor te weinig voelbaar. Het hoeft niet groots, kleine dingen volstaan. Bijvoorbeeld een straatmarkt. Ook het aankleden van een pand is een belangrijke trigger. Zelf verantwoordelijk zijn. Maakt niet uit of je bewoner of ondernemer bent.

Gedragsverandering: waar komt het vandaan, waar zijn we, waar gaan we naartoe. Gevoel creëren dat mensen daar een bijdrage aan kunnen leveren. Straks is de straat anders, fietsen weg, wat kun je zelf doen? Hekjes, bankjes, benoem het!

Aansluiten bij wat leeft

Paul (41), geboren en getogen in Hogeveen, kwam op zijn 18e naar Groningen om er sociaal juridische dienstverlening te studeren. Eenmaal in Groningen werd het altijd Groningen.

Paul kent uit die begintijd van het A+kwartier vooral het Ellebogenbuurt gedeelte. Hij vond dat gezelliger om uit te gaan dan in de buurt van de Grote Markt. Een levendige hoek van de stad met de Pintelier, De Wolthoorn, Uurwerker. Een gezellige hoek en een mooi stukje stad! In de rest van het A+kwartier kwam hij niet vaak.

Door zijn werk bij Lefier komt hij er nu wel. Lefier heeft in de Hoekstraat, Muurstraat, Vierde Drift, Visserstraat en de Oude Kijk in 't Jatstraat diverse panden waar overwegend studenten wonen. Nog niet zo lang geleden hebben we met Paul een groot aantal van deze panden bezocht. Om te kijken of er fietsstallingplekken zijn en hoe ze gebruikt werden. De ruimte is er, maar het gebruik kan beter, stelden we gezamenlijk vast. Daarover een andere keer meer. Al eerder stelden we vast dat gedrag bij het stallen van de fiets een probleem is. Het is het gemak wat ons hierbij sparten speelt.

De herinrichting doet heel veel met de buurt. Er is veel meer uitstraling en het heeft een duidelijk toegevoegde waarde, stelt Paul. Hij vindt dat de verscheidenheid van wonen, werken en bedrijvigheid moet blijven. Ook in de openbare ruimte. Bankjes, beplanting en tuintjes helpen daar wel aan mee! Die dragen bij aan levendigheid. De Zwanestraat is een mooi voorbeeld, daar gebeurde niet zoveel. Nu is het heel levendig met bloembakken, overspanningen en terrasjes (relatief kleine dingen). Transformatie hoeft niet groot te zijn.

Paul ziet veel zzp-ers, in wijken als Korreweg en Selwerd, die kleine bedrijfsruimtes zoeken. Benut de kwaliteit van de ligging van het A+kwartier om deze ondernemers aan te trekken!

De saamhorigheid van onze huurders is onderling groot, maar blijft wel beperkt tot het pand waarin ze wonen. De focus ligt op de studie en het zo gezellig mogelijk hebben. Daardoor hebben ze minder binding met hun omgeving. Het is een gemeenschap op zich. Dit geeft onderling veiligheid, het samen sterk zijn. Overigens zijn bijna alle huurders goed aanspreekbaar.

In de Hoekstraat en de Visserstraat hebben we ook verenigingshuizen. De meesten blijven er hun hele studietijd wonen (vier tot vijf jaar). Saamhorigheid is hier sterk door het verenigingsverband.

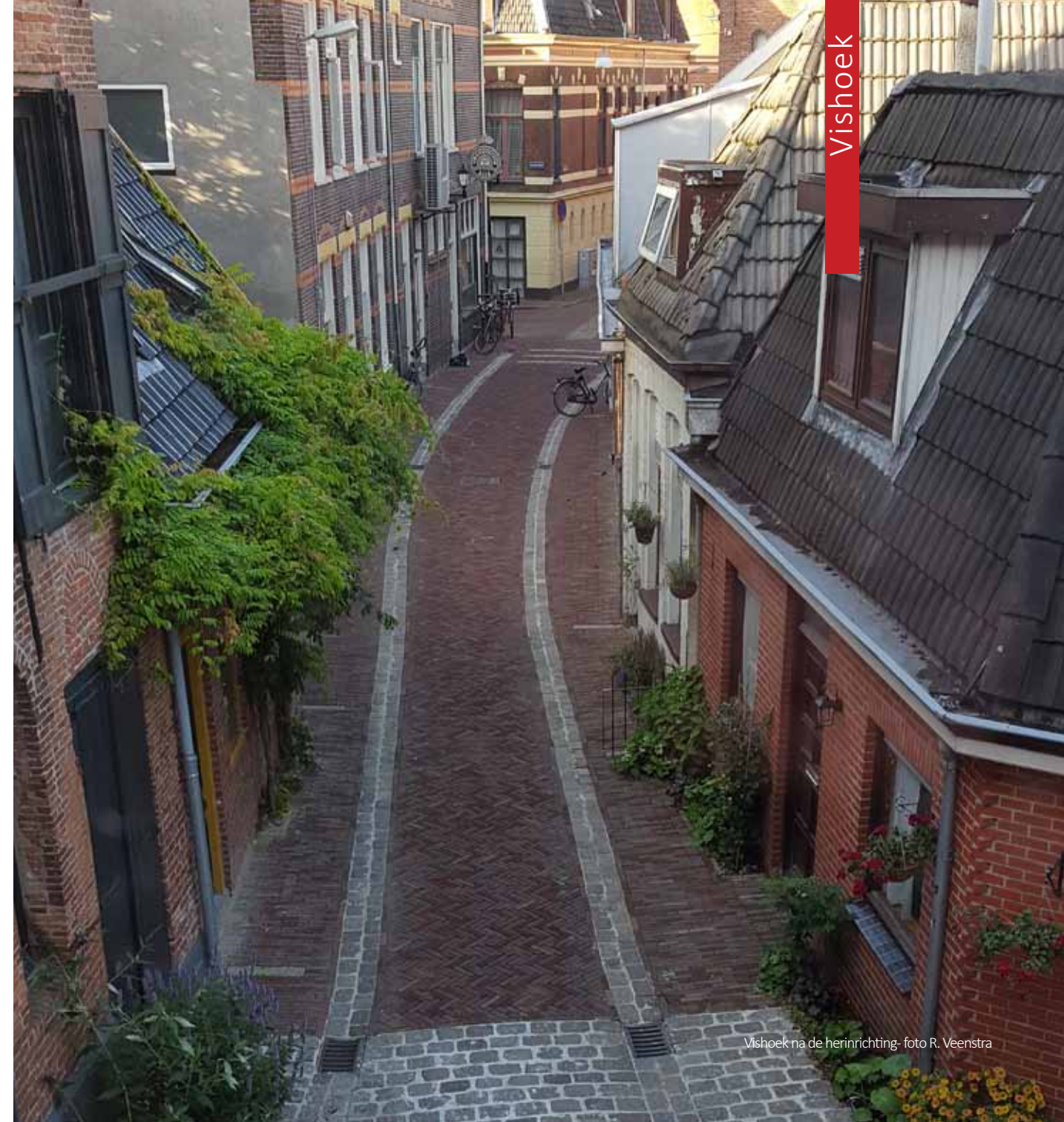
Op de vraag hoe we hen meer kunnen betrekken bij hun leefomgeving is Paul van mening dat je dit moet koppelen aan hun leefwereld. We moeten daarvoor aansluiten bij dingen die bij studenten leven.

Als je het koppelt aan een thema of activiteit kun je studenten een rol laten spelen. Misschien door het aantrekkelijk te maken met studiepunten of zoiets. Anders lukt het niet, meedenken over hun leefomgeving past niet in hun schema.

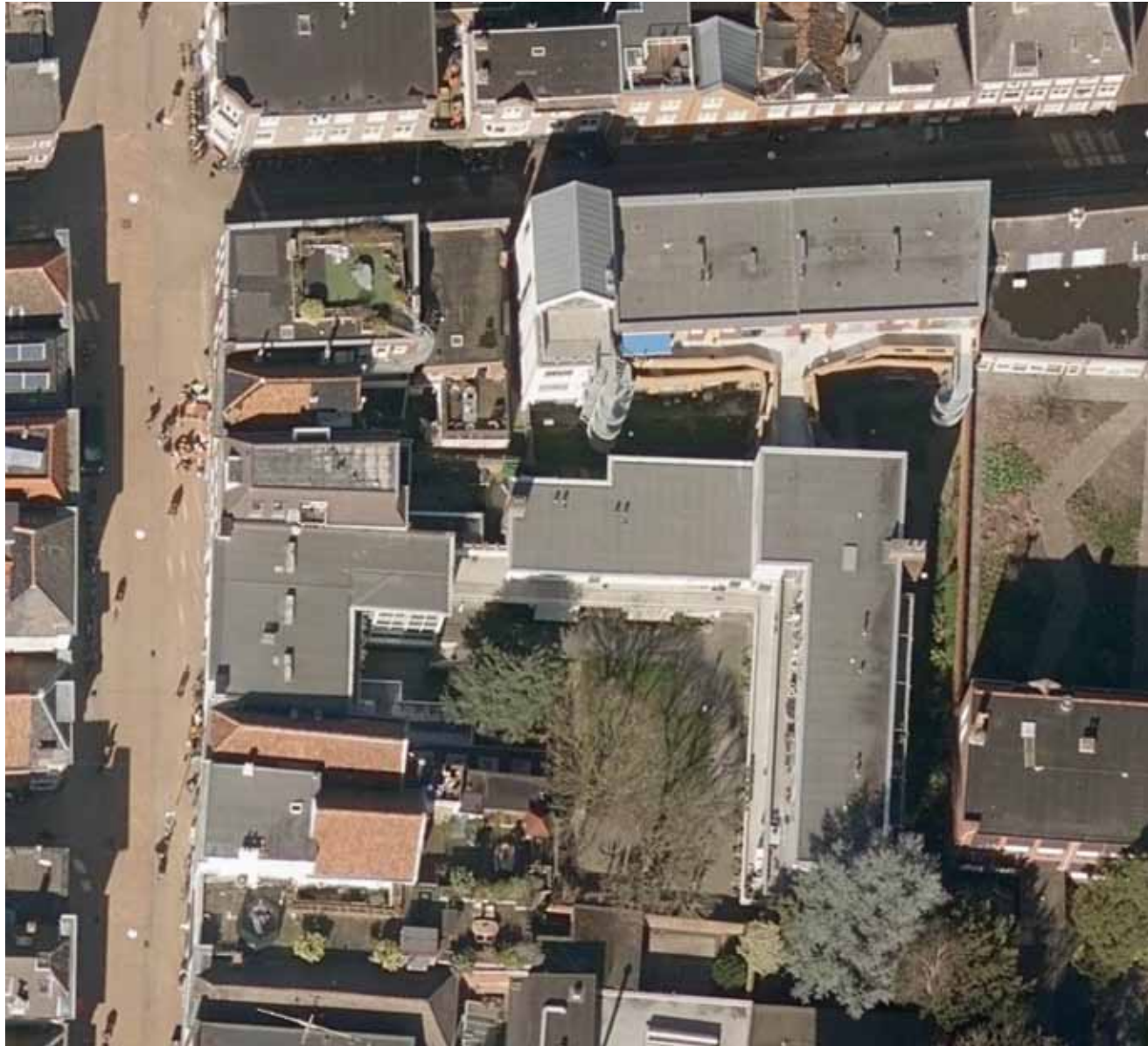
Lefier verhuurt enkele panden in de Turftorenstraat en de Uurwerkersgang aan de Rijksuniversiteit. Dit gaat mogelijk veranderen. Dit biedt kansen. Het zou goed zijn wanneer de verscheidenheid en de kleine schaal, zo karakteristiek voor de buurt, behouden blijft en/of terugkomt. Lefier is aan de regelgeving voor corporaties gebonden, waardoor bedrijfsruimte voor bijvoorbeeld start-ups door hen zelf niet ontwikkeld kan worden. Dat wil overigens niet zeggen dat er helemaal geen mogelijkheden zijn.

Naambord in het Jacob en Annagasthuis - foto H. Santing

Vishoek na de herinrichting- foto R. Veenstra

De Linhoff van boven gezien - foto Google Maps

Goed voorbeeld geven

In de kleine bestuurskamer ontmoeten we de heren Gert Visser en Jaap Bakker, respectievelijk voorzitter van en conciërge in dienst van de Maria Elisabeth Linhoff Stichting. Deze stichting is opgericht door de Groningse winkelier J.J.A. Linhoff ter nagedachtenis aan zijn in 1907 overleden zuster Maria Elisabeth. Toen hij op 12 maart 1944 overleed, liet hij behoudens enkele legaten, zijn complete vermogen aan de Maria Elisabeth Linhoff Stichting na.

Linhoff had aan de Grote Markt 31 een winkel in paraplu's. Hij had zijn winkel aan de Grote Markt voorbestemd om als gasthuis te worden ingericht. Bij de bevrijding in april 1945 werd dit pand helaas verwoest. In 1952 werd bouwgrond aangekocht aan de Oude Kijk in 't Jatstraat op de plaats van de vroegere dancing Astoria. Hier werd een nieuw gasthuis gebouwd, dat zestig jaar geleden, in 1958, werd geopend.

De doelstelling van de stichting is, vanaf het begin en nog steeds ongewijzigd, "gehuwde of ongehuwde mannen en vrouwen van zedelijk en godsdienstig

gedrag die om welke oorzaak ook niet of moeilijk in hun onderhoud kunnen voorzien huisvesting en bovendien zo nodig steun hetzij geldelijk of andere te verschaffen".

Het bestuur van de stichting, waarvan volgens de statuten één van de leden Rooms-Katholiek moet zijn, bestaat uit drie personen. Anno 2018 zijn dat dhr. mr. G.J. Visser, dhr. U. Kleinhuis en mw. Th. Eggens. Het voorzitterschap is, voor zover bekend, immer in handen van een jurist geweest. Dit geldt ook voor Gert Visser, thans gepensioneerd, voorheen advocaat en daarna rechter in Amsterdam.

Door zijn betrokkenheid als advocaat bij een statutenwijziging leerde hij de stichting kennen. Sinds die tijd, nu 25 jaar geleden, is hij voorzitter van het bestuur. Gert leerde Groningen goed kennen tijdens zijn studie rechten. Hij kent het A+kwartier goed en woonde er zelfs een geruime tijd, op de Hoek van Ameland.

Met pretogen memoreert hij aan de vele uren die hij doorbracht in kroegen als De Wolthoorn.

We leren mr Visser tijdens ons gesprek kennen als een erudiete heer met een duidelijke kijk op de stad. Zijn kijk op kleinschalige bedrijvigheid: overdag leuk, maar let op de betekenis 's-avonds. Met goede verlichting is angst makkelijker tegen te gaan. Ambachten doen het vaak goed in dit soort buurten. De eerste ondernemer loopt risico, daarna kan het gaan lopen.

Het in de toekomstvisie opgenomen programmapunt van het oprichten van een samenwerkingsverband van (grotere) eigenaren, voor afstemming en het borgen van kwaliteit, heeft meteen zijn interesse. Al snel benadrukt hij het-gemeenschappelijke- belang van zo'n verband en dat hij zich daarvoor graag wilt inspannen.

Het hofje De Linhoff kent op dit moment 31 kleine zelfstandige appartementen, twee binnentuinen en stallingsruimte voor (electrische) fietsen en scoot-mobiels. De dagelijkse gang van zaken wordt gedaan door de conciërge of de beheerder mw Hoogstraten van het vastgoedbeheerder PandGarant.

Dhr. J.J.A. Linhoff

Vishoek 1 - foto R. Veenstra

Antoinette Borchert - foto A. Borchert

Ambacht aan huis

Antoinette komt in 1994 in het A+kwartier wonen. Ze zocht een atelierwoning, met beneden werkruimte en boven wonen. De prostitutie was voor haar nooit een drempel om er te gaan wonen.

De werkruimte deed dienst als donkere kamer voor haar fotografie werk. Nu de fotografie zo veranderd is wil ze graag de werkruimte meer 'openen'. Ze heeft plannen laten maken om de huidige werkruimte te veranderen in een open atelier. Dat biedt ook de kans om de bedrijfsruimte te verhuren. En het past goed in de toekomstvisie voor de buurt, is de kracht van het plan. Het zorgt voor leven en verbondenheid met de buurt en met elkaar; dat is een belangrijke kernwaarde.

Ze zou het een gemiste kans vinden als kleinschalige bedrijvigheid niet wordt opgepakt. Wanneer het niet komt toch bang dat het veel B&B wordt. Rolkoffertjes door de straat, die zorgen niet voor binding.

Antoinette zit niet in de werkgroep A+kwartier. "Wel was ik bij de presentatie van de toekomstvisie in het Heerenhuis. Daar werd ik erg enthousiast van.

Nu de beweging er is, voel ik me verantwoordelijk om bij te dragen. De verbinding met mijn eigen buurt is mij veel waard. Ik wil dan ook graag actief betrokken zijn bij mijn eigen leefomgeving.

Dat is bijzonder. In de prostitutietijd heb ik nooit de urgentie gevoeld om iets te doen, nu wel!"

De Vishoek is het eerst heringericht. Antoinette is enthousiast over de nieuwe Vishoek, die uitnodigt om er te verblijven. Ze is erg benieuwd hoe het gaat in de zomer. Wel fijn als het niet helemaal aan de bewoners wordt overgelaten, de straat schoonmaken zou vaker door de gemeente kunnen worden gedaan.

Van passief betrokken is Antoinette inmiddels actief betrokken in haar buurt. Ze zit in de kleine groep die samen met de beeldhouwster Anne Wenzel bezig is met "Kunst in het A+kwartier". Rond de zomer komt er een buste op een sokkel in de hoek van de Vishoek. Meer weten? Zie de rubriek "Binnenkort" (blz 18).

Antoinette woonde altijd al met plezier in de Vishoek. Nu is het nog beter geworden, heerlijk, rust.

Ode aan de-vrouw

“Centraal bij mijn voorstel voor het A-kwartier staat de Vrouw. Niet de vrouw als lustobject, zoals die door de eeuwen heen gezien werd op deze plek. Maar de vrouw als mens. Met al zijn schoonheid, kracht, maar ook haar kwetsbaarheid.

Ik wil voor deze vrouw een monument neerzetten. De vrouw eren, door voor haar een standbeeld neer te zetten. Hiervoor kies ik voor een eeuwenoud thema in de beeldhouwkunst, de buste.

In de beeldhouwkunst worden bustes vaak van historisch belangrijke personen gemaakt. Vaak waren dat mannen. Alleen af en toe vrouwen, zoals hier Marie Antoinette, vrouw van Lodewijk XVI en koningin van Frankrijk.

Maar het gaat mij niet om de verheerlijking van één bepaalde vrouw. Ik wil dan ook geen buste van één bepaalde vrouw maken. Het gaat mij om de vrouw ansich. Die vrouwen die in het verleden, maar ook het heden en de toekomst het beeld van het A-kwartier bepaalden – en nog steeds bepalen. Deze vrouwen zullen niet met hun naam de geschiedenis in gaan. Maar dat betekent niet dat zij niet belangrijk zijn – in tegendeel. Soms zijn zelfs de kleine, alle daagse daden van groter belang voor de samenleving.

Buste van Marie Antoinette

Met het kleine verschil dat voor hun zelden een monument geplaatst wordt.”

Anne Wenzel - beeldhouwster

Uit: Beeld voor het A-kwartier - Definitief Ontwerp

Hoekstraat

Hoekstraat, voorjaar 2016, openingsfestiviteit eerste serie geveltuinjes - foto H. Santing

Vishoek - foto R. Veenstra

Meer A+ leefstraten

Na de zomer wordt gestart met het herinrichten van de straten Visserstraat, Vijfde Drift, Gasthuisstraat en De Laan. Deze herinrichting volgt op de succesvolle herinrichting van Vishoek, Hoekstraat en Muurstraat. Het in deze straten toegepaste leefstraat profiel staat model voor de herinrichting van dit project: geen stoepen, keien als gootstrook, drie accentstroken bij de kruisingen en in de straat én haaks op de gevel de natuurstenen banden ter hoogte van de pandscheidingen. Belangrijk verschil voor de Visserstraat is dat hier een gele straatsteen wordt toegepast. Dit is wel de nieuwe gele steen, zoals deze nu ook elders in de binnenstad gebruikt gaat worden. De steen is stroever, waardoor de kans op uitglijden in natte dagen aanmerkelijk kleiner is.

Bij het maken van de plannen voor de herinrichting is gekeken naar het toevoegen van groen, anders dan de geveltuintjes. Vooral in De Laan is gekeken of er niet meer bomen zouden kunnen komen. Een grote handicap hierbij zijn de in de grond liggende kabels. Boomwortels en kabels verdragen elkaar niet zo goed.

Door langs de stenen muur een haag te plaatsen veranderen we het stenige aanzien van De Laan.

Met de Rijksuniversiteit is gekeken naar de mogelijkheden om -al dan niet tijdelijk- het stenen plateau voor de blauwe glazen wand anders in te richten. De herinrichting is nog niet definitief. De inzet wel: deze plek, op de zon gelegen, leent zich voor een beter en groener gebruik.

Ook de inrichting van de kruising De Laan-Gasthuisstraat met de Visserstraat, verandert. De bestrating wordt uitgevoerd zonder keistroken. Alleen de gele straatsteen wordt hier aangebracht.

Na de Vissersbrug lijkt, door de gele bestrating, de Visserstraat al te beginnen. Dit gaat veranderen. In de nieuwe situatie wordt dit deel ingericht zoals de Hoge der A nu al is. Belangrijk verschil ten opzichte van de huidige situatie is dat de keien van de rijweg 'gevlakt' worden. Het voordeel is niet alleen een betere berijdbaarheid, maar ook minder geluid.

Wil je meer weten, kijk dan op de A+kwartier site: <https://gemeente.groningen.nl/toekomstvisie-a-kwartier>

Monique Spaltman - foto A. Borchert

Gemeenschapszin

Monique, een echte Groningse binnenstadbewoner, woont nu ruim vijf jaar met erg veel plezier in het A+kwartier. Monique is het type van een bezige bij, heeft altijd wat omhanden. Ze is werkzaam als communicatieadviseur en heeft veel met cultuur. Zelf vindt ze een fijne leefomgeving belangrijk. Dus draagt ze haar steentje bij. Energieke vrouw, die ervan overtuigd is dat wat je wilt, je kunt bereiken, wanneer je je ervoor inzet. In haar visie lukt dat alleen samen met andere actief betrokken mensen. Daar krijg je energie van.

Monique is voorzitter van de Vereniging van Eigenaren met 20 appartementen op de hoek Turftorenstraat en De Laan. Ze organiseert samen met dit deel van de Turftorenstraat jaarlijks, meestal tussen juni en september, een succesvolle pleinbarbeque. Een beetje op de Franse manier: iedereen neemt zijn eigen eten, drinken en stoeltjes mee. Een paar mensen zorgen voor de barbecues. Overal dezelfde tafelkleedjes en buffet! Super gezellig. Gemeenschapszin is er, het gebeurt min of meer vanzelf. Als de ruimte gaat meewerken, wordt het nog beter.

De fietsen op het plein zijn wel een probleem. Ze zorgen voor een rommelige aanblik en de bewoners moeten ze regelmatig aan de kant zetten om hun voordeur te bereiken. Monique maakte een bordje en strepen van tape op het plein. Dat helpt, een kwestie van bewustwording.

Het aantrekken van nieuwe ambachtelijke bedrijven gaat niet zo snel. De druk van de woningmarkt is groot. En parkeerruimte is er nauwelijks. Parkeerplaatsen worden juist opgeheven. Terwijl ze essentieel zijn voor een gemengde bewonersgroep in de wijk.

Groen is zo belangrijk! Het pand van de vereniging is er rijk mee bedeed. Met vier grote bomen op het plein en in hun tuin aan De Laan de bloeiende boom. Anderen genieten er ook van. Monique is er duidelijk blij mee.

Ze kan zich nu al verheugen op de op handen zijnde herinrichting van de Turftorenstraat. Eerst maar eens gezamenlijk plannen maken. En dan wachten op de uitvoering. Monique kijkt nu al uit naar goed weer voor de pleinbarbeque van 2019 in een nieuw jasje.

Hoekstraat 28 - foto R. Veenstra

Gevelschilderingen

Vroeger zag je ze in elke stad: fraaie muur of gevelschilderingen, met en zonder reclame uitingen. Het duurde in de Hoekstraat niet lang na het vertrek van de 'dames' of de gevel van het pand Hoekstraat 28 werd wit geschilderd en op de zijgevel werd, alsof het een met vaardige hand geknipt zwart papier betrof, een fraaie schildering van een jonge vrouw met een paraplu en een boodschappentas in de hand aangebracht. De maker is niet bekend. De geveltuin completeert het beeld.

Het is een mooi voorbeeld van actief betrokken zijn, zonder bemoeienis van de gemeente. Het is ook een mooi voorbeeld van "A+kwaliteit".

Meer over gevelschilderingen, gevelgedichten en gevelreclame is te vinden in de inspiratiegids voor een mooier A+kwartier 'Samen A-kwaliteit maken'.

Oude gevelreclame in de Visserstraat - foto D. Woltil

Kwaliteitsdenken

Van Smeden, fries uit Harlingen, ging in Groningen rechten studeren. Na zijn studie 18 jaar werkzaam bij de vakgroep Belastingrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen, de laatste jaren als voorzitter en universitair hoofddocent. Daarnaast, vanaf 1995 werkzaam als jurist en fiscalist bij Plas|Bossinade Advocaten N.V. Begon in de jaren 80 met vastgoed in de Visserstraat. Zijn eerste grote restauratieproject was het monumentale Latteringe Gasthuis. Inmiddels gespecialiseerd in het revitaliseren van historische gebouwen en het creëren van nieuwe gebouwen. Zoekt daarbij naar balans van historie en het heden. Heeft geen voorkeur voor een bepaalde stijl. Zoekt de spanning, met een voorliefde voor de stad. Reist de wereld door om zich te laten inspireren. Kan niet goed tegen vastgoed boeren die snel veel geld willen verdienen. Staat bekend als eigenzinnige ondernemer, die weet wat hij wil, die kwaliteit verkiest boven “in de marge” werken. Is niet makkelijk voor zichzelf. Verlangt naar stevige bestuurders met visie. Deze man, Wijnand is zijn voornaam, woont en werkt in het A+kwartier. Alle reden om eens een keer bij hem langs te gaan en te spreken over zijn ideeën voor het A+kwartier.

Hoge der A - foto Beauvast

Uurwerkersplein - foto R. Veenstra

Wijnand van Smeden - bewoner en ondernemer

Wijnand van Smeden - foto Beauvast

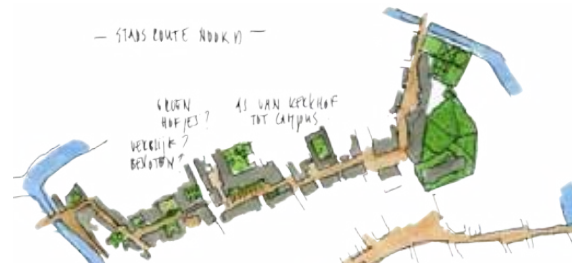
Uitgesproken mening over kansen, over botsingen met andere bewoners of met de gemeente. Met de gemeente heeft hij een haat-liefde verhouding: soms gaat het goed, soms ook helemaal niet. Hij vindt dat het A⁺kwartier zich ten positieve ontwikkelt. Er liggen nu heel veel kansen.

Kleinschalige bedrijvigheid, anders dan horeca, is voor hem een eye-opener.

Staat dat ook in de Toekomstvisie van begin 2016?

Kansen voor de Uurwerkersgang: een van de schetsen

Van Smeden heeft nog niet veel meegekregen van de participatie. Het doet er voor hem niet toe. Kan altijd beter. Al snel gaat het over de toekomst van het Harmonie-complex. Begrijpelijk, een steen des aanstoots in het A⁺kwartier. Een 'gedrocht' van een gebouw in een oude kloostertuin, vindt Van Smeden. De kritiek betreft niet naast het gebouw, ook de stedenbouwkundige inpassing. Dit kan en moet beter. Hier liggen kansen. Het inspireerde Wijnand om hierover een idee te ontwikkelen. Hiervan heeft hij -eind 2016- enkele schetsen laten maken. Wat aan de schets "open campus in de stad" opvalt zijn de aan een geregen groene pleintjes en groene hofjes. De globale schets sluit opvallend goed aan bij de Toekomstvisie.

Het Friese karakter toont zich wanneer het gesprek over parkeren gaat. Hij mist bij de gemeente een sterke visie hierop. Misschien komt het nog goed.

Latteringe Gasthuis, Visserstraat 13 - foto R. Veenstra

Grote Kromme Elleboog - foto R. Veenstra

Lotje Paauwe - oud bewoonster Ellebogenbuurt

Lotje Paauwe

Stegen verbinden

Lotje (34), getogen in de oude Hanzestad Deventer, studeerde in Wageningen Ontwikkelingseconomie, woonde en werkte in de twee grootste steden van ons land en belandde door de liefde in Groningen. Nu moeder van een anderhalf jaar oude dochter.

Lotje, oud bewoonster van het A+kwartier. Vond het heerlijk om er te wonen vanwege sfeer, de historie en alles in de buurt. De Ellebogenbuurt is voor haar het leukste deel STAD, die wel haar eigen regels kent. Met een jong gezin past dit niet altijd meer, dan heb je niet meer het ritme wat nodig is om er te happy te kunnen zijn. Het 'alle dagen festival' met de buiten rokende en drinkende mensen voor de deur werd haar op een gegeven moment teveel.

Dit is nu ook precies het pijnpunt, waar zij ons op wijst. Wanneer je het A+kwartier diverser wilt maken, als je gezinnen wilt aantrekken, dan moet je daar wel de plekken voor creëren.

Lotje heeft in de jaren dat zij er woonde veel zien veranderen. Zo kwam er in haar directe buurt een Dille en Kamille, zo verdween Muller en verscheen

Bellami's. Het succes van de Boerenmarkt op het Harmonieplein. De vele koffientjes in de Oude Kijk in 't Jatstraat. Alleen de ambachtelijke bedrijvigheid nog niet. In dit deel, de Ellebogenbuurt, met de vele gezellige kroegen, is het de vraag of dit hier wel past. Of juist wel. De Turftorenstraat is een aantrekkelijke straat. Tegenover De Wolthoorn staat nu een ruimte leeg welke daarvoor uitermate geschikt lijkt te zijn.

Het unieke van de Ellebogenbuurt is de wirwar van stegen. En al kost het soms wat moeite, door de geparkeerde fietsen, om er door heen te lopen, de stegen verbinden de vele leuke kleinschalige plekken met elkaar. en het maakt de buurt uniek. Er zijn altijd mensen en er is altijd wat te doen, te beleven.

Met Deventer, Wageningen, Rotterdam en Amsterdam als ervaring wijst Lotje op iets belangrijks. De Groninger is niet altijd ontvankelijk voor invloeden van buiten. Soms is dat goed, maar soms ook remt dat ontwikkelingen. Komt misschien ook doordat Groningen in een comfortabele positie zit, als enige grote stad in de wijde omgeving. Verandering komt niet snel met de gevestigde orde.

Maeyke Schooljan

Meer sfeer met terras

Net zoals Wijnand is Maeyke Schooljan van Friese komaf. Maeyke komt uit Ferwert en kwam op haar 20e naar Groningen. Inmiddels is ze dol op de buurt, ze zou nooit meer ergens anders willen wonen. En ze werkt er ook. Ze heeft sinds eind augustus vorig jaar met haar man, Sebastiaan Schokker, in de Grote Kromme Elleboog hun eigen restaurant Bellami's Bar à Manger.

Daarvoor hadden ze op de hoek van de Turftorenstraat met de Lutkenieuwstraat het luxe Bed & Breakfast 'Picon Suite'. Nu wonen ze zelf in dit prachtige pand dat ooit Daniel in de Leeuwenkuil heette en rond 1600 gebouwd werd als stadspaleis. Halverwege de negentiende eeuw werd het pand voorzien van de karakteristieke houten winkelpui en neogotische ornamenten.

Maeyke heeft veel ideeën bij het zachter maken van de stad. Met meer ruimte voor groen, als ambitie voor het A+kwartier. De buurt leent zich goed om als proeftuin te fungeren. Dingen uitproberen. Ze wil dan ook graag leuke dingen doen om de historie als handelskwartier uit te laten komen. Wil zelf ook echt zaken oppakken en ontwikkelingen vorm geven.

Sfeer in stijl is misschien wel het sleutelbegrip wat Maeyke drijft. Sfeer binnen en sfeer buiten. "Leven in de brouwerij" op een prettige manier. In haar visie hoort daar een terras bij. Overtuigd van de waarde voor de stad van terrassen, maar niet zoals op de Grote Markt of in de Poelestraat. Ze moeten passend zijn bij de sfeer en schaal van de Ellebogenbuurt. Gezellig, met een beetje exclusiviteit, eigen, karakter vol, haast intiem. Dat lijkt eenvoudig, maar om dat goed te doen moet de horeca in je bloed zitten.

Arnold Ensing op de opklapbare bank voor De Wolthoorn & Co - foto R. Veenstra

Draagvlak doe je niet even

Net voordat hij de vermaarde kroeg Wolthoorn & Co open doet zitten we met Arnold Ensing te praten. Over zijn ambities met de Ellebogenbuurt. Vanzelfsprekend ligt zijn focus op het , wat wel genoemd wordt, het gezelligste stukje Groningen. De sfeervolle straatjes rond de Ellebogen, de Turftorenstraat en het intieme Uurwerkersplein.

De historie is er goed te proeven. De Wolthoorn wordt dit jaar 95! Veel is er nog steeds hetzelfde. Alsof de eigenaren van vroeger er nog steeds op toe zien dat de kroeg blijft wie zij is. De kroeg kende hoogtij dagen, zeker eind eind vorige eeuw troffen de bohemians van Groningen en ommeland elkaar in dit deel van de stad. Maar ook vermaarde gebeurtenissen als de Wolthoorn Expresse, spreken nog menigeen tot de verbeelding. Wie je ook spreekt in de stad. Met voorgangers als Koos Huzinga en Olga Wiese.

Dat café De Wolthoorn nog altijd hoog gewaardeerd wordt blijkt wel uit de hoge waardering van de beste cafés van ons land. In 2007 was De Wolthoorn een jaar lang zelfs het beste café.

Arnold was begin 2016 meteen erg enthousiast over de toekomstvisie. Hij zag allerlei mogelijkheden en wilde daar zo snel mogelijk inhoud aan geven. Daar de eerste focus van de uitvoering lag op de Vishoek, Hoekstraat en Muurstraat nam hij de uitnodiging van de gemeente om zelf met plannen te komen en het daarbij horende draagvlak graag aan.

Arnold moet bekennen dat je dat niet zomaar even doet. Dat je wel weet wat ondernemen is, maar niet zo goed bent in draagvlak creëren. Wijze les: wil je iets anders, dan kan je de hindernissen die je tegen komt alleen gezamenlijk nemen. Vooral een groep bij elkaar krijgen is moeilijk. Het is fijner als dat vanuit de gemeente wordt georganiseerd. In initiëren en stimuleren is de gemeente veel beter. Niet dat hij nu niets gedaan heeft, maar dat is een stuk minder dan de ambitie die hij had. Hij hoopt dat met de plannen voor de herinrichting van de Turftorenstraat in het overleg ruimte is voor zijn ideeën.

Arnold ziet allerlei mogelijkheden. Hij zou graag zien dat de toeristen/bezoekers die nu de Ellebogenbuurt mijden dit in de toekomst wel weten te vinden. Het potentieel is er. Het heeft alleen wat tijd nodig.

Vaandel Wolthoorn expresse

Auto's en fietsen vragen daarbij om speciale aandacht. Hoe kan je zowel parkeermogelijkheden als meer mogelijkheden voor het buitenleven bij de verschillende winkels en horecabedrijven creëren? Zo staan, als alle horeca open is, overal fietsen. Dat geeft veel overlast en vaak akkefietjes. Er is geen ruimte over om op het trottoir te lopen. Hier moeten we, met de herinrichting, een oplossing voor vinden. Dit om de overlast voor de burens te verkleinen. Het is lastig. Arnold refereert aan de bloembakken met fietsvakken ertussen, zoals tussen het Boterdiep en de Nieuwe Ebbingestraat. Belangrijk is een oplossing te vinden waarin alle betrokkenen zich kunnen vinden.

Arnold heeft door de voor het pand gerealiseerde opklapbare bank geen overlast van fietsen meer. Wel constateert hij een waterbedeffer: naast zijn pand hopen de fietsen zich al snel op.

Qua parkeren heeft Arnold nog een suggestie, om de plekken seizoensgerelateerd te maken. In de zomer meer ruimte voor het buitenleven. Dat zie je ook in andere steden op soortgelijke plekken. Terras in de zomer, parkeren in de winter.

Voor Café De Keyzer en De Wolthoorn - foto R. Veenstra

Actief met fietsen

De vele slordig gestalde fietsen zijn voor menigeen een doorn in het oog. Dat kan beter, was de mening van een aantal werkgroepleden. Eind vorig jaar was het tijd voor een inventarisatie. Bijna alle panden in de Visserstraat en de Hoekstraat zijn in een aantal avonden bezocht en samen met de bewoners is gekeken naar waar er mogelijkheden zijn om fietsen te stallen. Deze inventarisatie leidde tot uiteenlopen de inzichten. Ondanks dat sommige bewoners hun fiets inpandig kunnen stallen, staan veel van hun fietsen op straat. Ook het bezoek, op de fiets, van studievrienden leidt tot stallingsproblemen op de straat.

Rondom panden waar veel jonge mensen wonen, leidt dit tot grote aantallen fietsen op straat. Het is de moeite waard om in de nabije buurt van deze plekken te zoeken naar oplossingen. Dit kan in een pand, maar ook op straat. Voorbeelden zijn plekken waar straten wat breder zijn of kades (zoals bij de Noorderhaven). Ook het opofferen van een ruimte op de begane grond is het overwegen waard. Eenvoudige oplossingen zijn er door het gebrek aan ruimte niet.

Leefstraten

Geveltuinjes en de herinrichting zijn de zichtbare veranderingen in de afgelopen anderhalf jaar. En als het weer mee zit zie je het gebruik van de straat al veranderen. Hier en wordt een bankje geplaatst en wordt er bij lekker weer op gezeten.

De verbouw van de voormalige prostitutiepanden begint op gang te komen. Een aantal panden zijn al verbouwd of staan op de nominatie verbouwd te gaan worden. Dit betekent dat het aanzien van de panden in de straat op dit moment nog niet veel veranderd is.

Ook het project garagedeuren staat in de steigers. Voor vier garagedeuren zijn geïnteresseerde eigenaren met enthousiaste ontwerpers in contact gebracht. Samen maken zij een afbeelding die past bij de plek. De ontwerpen liggen inmiddels op de plank en de uitvoering kan met mooi weer worden gepland.

Bouwplannen

Er gebeurt veel in het A+kwartier. Van de voormalige prostitutie panden worden de volgende adressen verbouwd:

- Hoekstraat 3, 8-10, 36, 36a, 36b, 39, 39a, 39b, 46, 46(1), 54 en 56,
- Vishoek 5.

Voor de meeste panden is een vergunning aangevraagd en verleend. Van een aantal panden is de verbouwing vergunningvrij.

Uitgevoerd zijn de panden:

- Muurstraat 11-15, 19-21,
- Vishoek 3.

De eigenaren van de volgende panden zijn bezig zich te oriënteren op het verbouwen van de panden:

- Vishoek 7-9 en Vishoek 10 in samenwerking met het pand Vishoek 12.

Voor de volgende panden zijn geen verbouwplannen bekend:

- Hoekstraat 13-17, 19, 21 en 23,
- Muurstraat 9.

Een van de verbouwde panden: Muurstraat 11 - foto R. Veenstra

A+kwartier boekwerken

Sinds 2016 transformeert het A+kwartier van een stuk binnenstad met permanent toezicht middels camera's naar een parel van binnenstedelijke leefstraten. Hierbij diende de Toekomstvisie A+kwartier van eind februari 2016 als gidsboek. De eerste successen van de transformatie stonden in de stand van zaken augustus 2016 met de titel "Berichten uit het A+kwartier nr 1". Nummer 1 houdt een zekere belofte in, er zullen nog meer nummers volgen. En zowaar is met deze uitgave, nummer 2, dit geschied. Met visie en voortgangsberichten ben je er niet.

Elkaar inspireren "Samen A-kwaliteit maken", gids vol inspiratie om het A+kwartier mooier te maken, verschenen medio juni 2017. Deze gids doet een 'gooi' om de bewoner en de ondernemer zijn en haar buurt aan te laten kleden.

Daarnaast zijn we druk met een aanpak om fietsen stallingsplekken dicht bij huis te creëren, zowaar geen eenvoudige opgave. Binnenkort zal ook deze aanpak in een boekwerk als onderdeel van de reeks verschijnen.

TOEKOMSTVISIE A+ KWARTIER
samen op weg naar triple A

Toekomstvisie A+kwartier - 24 februari 2016

BERICHTEN uit het A+KWARTIER
stand van zaken augustus 2016

Berichten uit het A+kwartier [1] - 31 augustus 2016

SAMEN A-KWALITEIT MAKEN
inspiratiegids voor een mooier A+kwartier

Samen A-kwaliteit maken - 13 juni 2017

Deze publicatie is u aangeboden door:

Gedempte Zuiderdiep 98
Postbus 7081
9701 JB Groningen
i: gemeente.groningen.nl

Hoge der A - foto R. Veenstra